ދީނުގެ ޙުކުމްތަކަށް ޢަމަލު ކުރުމުގައި ފުރަތަމަ އިސްކަންދޭން ޖެހޭ ކަންކަން ފާހަގަކުރުން
[26ސެޕްޓެ މްބަރ]2006 /ހަވީރު
اله
ސަޢުދު ޢަލީ
އިސްލާމްދީނުގައި މުސްލިމުންނަށް ކުރުމަށް އަމުރުވެވިގެންވާ ކަންކަމާއި، ނަހީ ކުރެވިގެންވާ ކަންކަމުގެ ހުކުމްތައް
ތަފާތެވެ. އަމުރުތަކުގެ ތެރޭގައި ފަރުޟު ނުވަތަ ވާޖިބު ކަންކަމާއި، ސުންނަތް ކަންކަމާއި، ކުރުން އެދެވިގެންވާ ކަންކަން
ހުރެއެވެ. ނަހީތަކުގެ ތެރޭގައިވެސް ޙަރާމް ކަންކަމާއި، މަކްރޫހަ ކަންކަން އަދި ނުކޮށް ނޫދޮށްލުން އައުލާވެގެންވާ ކަންކަން
ހުރެއެވެ. އަދި މިއިން ކޮންމެ ބައެއްގެ ތެރޭގައިވެސް އެކި ދަރަޖަތައް ހުރެއެވެ. މިސާލަކަށް ފަރުޟު ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި
ކިފާޔަތުގެ ފަރުޟާއި ޢައިނިއްޔަ ފަރުޟު ހުރެއެވެ. މަކްރޫހަ ކަންތަކުގެ ތެރޭގައިވެސް ދެ ދަރަޖައެއްގެ މަކްރޫހަ ކަންކަން
ހުންނަކަމަށް ޢިލްމުވެރިން ވިދާޅުވެއެވެ.
މިގޮތަށް ތަފާތު ޙުކުމްތައް ހުރުމާއެކު އެއަށް ތަބާވުމުގައިވެސް އެ ހުކުމްތައް ތަފާތު ދަރަޖައަށް ބެހިގެންވެއެވެ. ކޮންމެ
ޙުކުމަކަށްވެސް އަގެއް ވެއެވެ. އެހެންކަމުން ބައެއް ކަންކަމަށް އެހެން ކަންކަމަށްވުރެ އިސްކަން ދޭން ޖެހެއެވެ. އެހެންނޫންނަމަ
ބޮޑެތި ކަންކަން އާދައިގެ ކަންކަމަށް ހަދައި، ކުދިކުދި ކަންކަން މާބޮޑެތި ކަންކަމަށް ހެދެއެވެ. ނުވަތަ އާދައިގެ ކަންކަމަށް މާބޮޑު
ސަމާލުކަންދީ މުހިންމު ކަންކަން އިހުމާލު ކުރެވެއެވެ. ނުވަތަ ފަހުންކުރަންޖެހޭ ކަންކަން އިސްކޮށް، ކުރިން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން
ފަސްކުރެވެއެވެ. ނަތީޖާ އަކީ އެ ހުކުމަކަށް ދޭން ޖެހޭ ސަމާލުކަމާއި އިސްކަން އޭރުން ގެއްލުމެވެ. ކައުއިތުރު ރަސޫލާ ޙަދީޘް
ކުރައްވާފައި ވެއެވެ. "الإيمان بضع وسبعون شعبة، أعلاها لا إله إلا اله، وأدناها إماطة الأذى عن الطريق" (متفق عليه)
މާނައަކީ، "އީމާންކަން ހަތްދިހަ އެތައް ބަޔަކަށް ބެހިގެންވެއެވެ. އޭގެ ތެރެއިން އެންމެ މަތީ ދަރަޖައިގައިވަނީ ޝަހާދަތުގެ
ދެކަލިމަ ކިޔައި ގަބޫލު ކުރުމެވެ. އަދި އޭގެ ތެރެއިން އެންމެ އާދައިގެ ކަމަކީ މަގުމަތީގައި އޮންނަ ގައުކޮޅު އެއްފަރާތް
ކޮށްލުމެވެ." ހެޔޮކަންކަމުގައި ދަރަޖަތަކެއްވާކަން މިޙަދީޘްފުޅުން ވަރަށް ސަފުކޮށް ދޭހަވެއެވެ.
ވީމާ ދީނުގެ ޙުކުމްތަކަށް ޢަމަލު ކުރުމުގައި އެ ޙުކުމްތަކަށް ދެވިފައިވާ ދަރަޖައަށް ބަލައިގެން މިތަރުތީބު ގެންގުޅުން
މުހިންމެވެ. ފަރުޟު ނަމާދު އަދާނުކޮށް ސުންނަތް ނަމާދު އަދާކުރުމުގެ ފައިދާއެއް ނެތެވެ. ނަމާދު އަދާ ނުކޮށް އެހެން
އަޅުކަންތަކަށް އިސްކަން ދީގެން ނުވާނެ އެވެ. ހެޔޮ ކަންކަމަށް އަމުރުކޮށް ނުބައިކަންކަން ނަހީ ކުރުމުގައިވެސް މިއުޞޫލު
ގެންގުޅެން ޖެހޭނެ އެވެ. މިސާލަކަށް ފިޤްހުވެރިންގެ މެދުގައި އިޚްތިލާފު އުފެދިފައިވާ، ޢިބާދާތުގެ ކަމެއް ވަކި މަޛްހަބެއްގައި
އޮންނަ ގޮތަށް މީހުން ލައްވާ ކުރުވަން ދޭ އިސްކަމަކީ، މިސާލަކަށް މަސްތުވާތަކެތިން ޒުވާނުން ސަލާމަތް ކުރަން ކުރެވޭ
މަސައްކަތްތަކަށްވުރެ އިސްކަން ދެވިގެންވާނެ ކަމެއް ނޫނެވެ.
ވީމާ ދީނުގެ ޙުކުމްތަކަށް ޢަމަލު ކުރުމުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ އިސްކަންދޭންވީ ކޮންކޮން ކަންކަމަކަށް ކަން އެނގެން
ޖެހޭނެ އެވެ.